

OBSAH

Předmluva	15
Úvod do fyziologie a pathologie dutiny ústní	17
Sliznice dutiny ústní	18
Slina a její význam	19
Bakteriální flora v dutině ústní	22
Význam chrupu	24
Systémová onemocnění ve vztahu k některým chorobám dutiny ústní	24
Vyšetření dutiny ústní	28
Barva sliznice	29
Vlhkost sliznice	29
Tloušťka sliznice	29
Povrch sliznice	30
Slizniční eflorescence	30
Spongiosa	31
Hyperkeratosa	31
Akanthosa	33
Parakeratosa	35
Dyskeratosa	35
Postup při vyšetřování sliznice dutiny ústní	35
Vývojové anomálie	37
Dicephalus — diprosopus — aprosopia — hypergnathie — agnathie — makrostomia — astomia — mikrostomia	37
Anomalie jazyka	37
Kongenitálně založené píštěle rtů	39
Zánětlivá onemocnění ústní sliznice	40
Gingiva	40
Vyšetření gingivy	44
Semiologie různých příznaků na gingivě	46
Gingivitis	52

Etiologie	52
Příčiny zevní	53
Dráždění mechanické	53
Příčiny vnitřní	56
Klinika a pathologie gingivitid	59
Gingivitis acuta simplex	59
Gingivitis catarrhalis acuta	59
Gingivitis chronica	64
Gingivitis chronica granulomatosa	69
Gingivitis chronica hyperplastica	70
z místních příčin: gingivální polyp — g. traumatica — g. ex afriictione —	
g. arcuata; z celkových příčin: g. gravidarum — g. hyperplastica pubertalis	
— elephantiasis gingivae — hydantoinátová hyperplastická g. — symet-	
rický fibrom	
Gingivitis či gingivostomatitis ulceronecrotisans (Vincentova)	81
Gingivitis desquamativa	86
Stomatitis	87
Etiologie	88
Klinické projevy stomatitid	90
Stomatitis acuta simplex	90
Stomatitis catarrhalis acuta	90
Stomatitis pseudomembranacea	91
Stomatitis vesiculosa	92
Gingivostomatitis herpetica	93
Herpes simplex	98
Recidivující afly — stomatitis aphthosa	100
Chronické stomatitidy	104
Stomatitis prothetica	105
Stomatitis electrogalvanica	107
Stomatitis z příčin chemických	109
Stomatitis fumantium	109
Stomatitidy spojené s tvorbou vředů	110
Stomatitis soorica	112
Stomatitis angularis	114
Stomatitis gangraenosa (Noma)	117
Glossitis	119
Glossitis z příčin převážně místních a zevních	123
Glossitis simplex	124
Glossitis catarrhalis	124
Glossitis následkem vlivů thermických a chemických	125

Glossitis traumatica	125
Glossitis galvanica	127
Glossitis na podkladě alergie	127
Glossitis původu bakteriálního, plísňového, virusového	127
Glossitis s nejasnou etiologií	129
Lingua villosa nigra	129
Lingua geographica	130
Glossitis rhombica mediana	133
Glossitis z příčin převážně celkových (vnitřních)	134
Glossitis u karenčních chorob	135
Glossitis z nedostatku železa — Glossitis u perniciosní anemie — Glossitis u pelagry — Glossitis u ariboflavinosy — Glossitis u sprue	
Glossitis u xerostomie	140
Glossitis u ostatních interních chorob	140
Glossodynie a stomatodynie	141
Stomatodynie z místních příčin	143
Stomatodynie na podkladě systémového onemocnění	144
Stomatodynie povahy neurogenní	145
Stomatitidy intoxikační a u chorob z povolání	148
Stomatitis bismuthica — Stomatitis mercurialis — Stomatitis saturnina — Stomatitis při otravách jinými kovy	
Projevy infekčních chorob v dutině ústní	152
Stomatitis epidemica — Parotitis epidemica — Morbilli — Rubéola — Infekční mononukleosa — Varicella — Vaccina — Herpes zoster — Gonorrhoea — Erysipel — Tetanus — Diphterie — Scarlatina — Pertussis — Infekční fýma — Influenza — Hepatitis epidemica — Poliomyelitis anterior acuta	
Choroby rtů	167
Cheilitis	168
Cheilitis při stomatitis herpetica — Cheilitis při stomatitis pseudomembranacea — Cheilitis phlegmonosa — Cheilitis granulomatosa — Cheilitis u některých kožních chorob	
Specifické záněty	171
Aktinomykosis	172
Leptotrichosis	178
Tuberkulosa	178
Tuberkulosa měkkých tkání	180
Tuberkulosa lymfatických uzlin	183

Tuberkulosa obličejových kostí	184
Tuberkulosa slinných žláz	185
Syfilis	187
První stadium	188
Druhé stadium	190
Třetí stadium	191
Kongenitální syfilis	194
Stomatolog a syfilis	198
Vzácněji se vyskytující specifické záněty	199
Lepra	199
Infekční sklerom	200
Benigní virusová lymphadenitis	201
Tularemie	201
Malleus	202
Alergické projevy v ústní dutině	203
Ústní projevy poruch metabolismu vitaminů, železa a bílkovin	206
Avitaminosy	206
Vitamin A	207
Vitamin B ₁	209
Vitamin B ₂	209
Vitamin PP	210
Vitamin B ₆	210
Kyselina listová	211
Vitamin B ₁₂	211
Vitamin K	211
Vitamin E	211
Vitamin C	212
Vitamin D	213
Nedostatek železa — sideropenie	213
Plummerův-Vinsonův syndrom	214
Projevy poruch metabolismu bílkovin	216
Projevy chorob žláz s vnitřní sekrecí	218
Štítná žláza	218
Glandulae parathyreoideae	221
Hypofyza	221
Gonády	225

Thymus	227
Nadledvinky	228
Pankreas	229
Epifysa	229
Choroby paraendokrinní	230
Změny v dutině ústní u krevních chorob	230
Polycythaemia vera	230
Agranulocytosis	231
Aplastická anemie	232
Infekční lymfomononukleosa	232
Krvácivé choroby	232
Trombopenie — Trombastenie a trombopathie — Hemofilie a hypopro-	
thrombinemie	
Purpury	237
Purpury dysvaskulární — Teleangiectasia hemorrhagica hereditarie Rendu-	
Osler — Purpury kapilarodystrofické — Skorbut — Purpury neurovasku-	
lární, podmíněné alergicky — Purpury infekční — Purpura fulminans	
Ústní projevy některých kožních chorob	241
Erythema exsudativum multiforme Hebrae	241
Syndrom Stevensův-Johnsonův	241
Syndrom Behçetův	242
Reiterova nemoc	243
Pemphigus vulgaris	243
Dermatitis herpetiformis Duhring	244
Lichen ruber planus	244
Psoriasis	245
Lupus erythematodes	245
Sklerodermia	245
Poškození fyzikálními vlivy	246
Poškození teplem	247
Poškození chladem	248
Poškození ultrafialovými paprsky	249
Poškození roentgenem a radiem	249
Škody z atomového záření	252
Onemocnění slinných žláz a poruchy slinné sekrece	254
Zánět slinných vývodů (sialodochitis)	255

Zánět slinných žláz (sialoadenitis)	256
Slinné píštěle	258
Emfysém příušní žlázy	258
Cysty slinných žláz	258
Fordyceova choroba	260
Poruchy slinné sekrece	260
Xerostomie	263
Ptyalismus	269
Důležité ústní symptomy a jejich vztahy k celkovým a místním chorobám	269
Zápach z úst — foetor ex ore.	270
Poruchy chuti	271
Ztížené otvírání úst	272
Zduření mizních uzlin	273
Nepravé nádory, systémová kostní onemocnění, nádory	274
Probatorní excise	281—288
Nepravé novotvary	288
Záněty	288
Epulis	288
Epulis granulomatosa — Epulis gigantocollularis — Epulis fibromatosa	
Epulis angiomatosa	
Cysty	293
Cirkulační změny	293
Regenerace	293
Systémové onemocnění kostí	293
Fibrosní dysplasie	294
Polyostotická forma	295
Monoostotická forma	295
Ostitis fibrosa cystica generalisata	296
Ostitis deformans (Paget)	296
Akromegalie	297
Leontiasis ossea	298
Thesaurismosy	298
Histiocytosy	299
Nádory	301
Benigní mesenchymové nádory	301
Fibrom	301

Myxom	303
Lipom	303
Xanthomatosní granulom	305
Osteoklastom	305
Chondrom	306
Chordom	306
Osteom	307
Angiom	310
Myom	315
Maligní mesenchymové nádory — sarkomy	315
Klinický obraz sarkomů orofaciální oblasti	317
Sarkomy z lymforetikulární tkáně a neoplasie krvevorných tkání.	322
(Hemoblastomy)	322
Ústní příznaky leukemií	328
Novotvary z neuroektodermu	331
Benigní epithelové nádory	333
Papilom ústní sliznice a kůže	334
Benigní nádory slinných žláz	336
Adenom — Cystom — Cyldrom — Myxochondroepithelion — Hleno- tvorný epithelion — Cystadenoma papilare	
Nádory z tkání dávajících základ zubu	340
Maligní epithelové nádory	344
Karcinom	344
Předrakovinové stavy — prekancerocy	347
Primární rakovina	354
Rakovina kůže — Rakovina rtu — Rakovina jazyka — Rakovina sliznice ústní dutiny — Rakovina v antru — Rakovina v kosti — Rakovina slin- ných žláz	
Metastatický karcinom ústní dutiny.	364
Teratomy	365
Heterochthonní novotvary	367
Některá onemocnění svalová a nervově svalová v obličeji	367
Svalová hypertrofie	367
Myositis ossificans	367
Svalová atrofie	368
Myopathie	368
Glossoplegie	368

369	Hemiatrophia faciei	369
370	Obrna nervu lícního	370
371	Atrofické pochody v dutině ústní	371
371	Senilní atrofie	371
373	Rejstřík jmenný a věcný	373
373	Novotvary z neuroektodermu	373
373	Benígní epitelové nádory	373
374	Epilom dásní alveolice a kůže	374
376	Benígní nádory slinných žláz	376
376	Adenom — Cystom — Cylindrom — Myxochondrosarcoma — Fibrosarcoma	376
376	Novotvary z kůže dásní	376
376	Malígní epitelové nádory	376
376	Karcinom	376
377	Předrakovité stavy — prekancerózy	377
377	Primární rakovina	377
377	Rakovina kůže — Rakovina rtů — Rakovina jazyka — Rakovina alveolice	377
377	Dásní dutiny — Rakovina v nosu — Rakovina slinných žláz	377
377	Metastatický karcinom dásní dutiny	377
377	Tetartomy	377
377	Heterochromní novotvary	377
377	Věkteré onemocnění svalů a nervové svalové v obličej	377
377	Svalové hypertrofie	377
377	Myositis ossificans	377
377	Svalové atrofie	377
377	Myocathis	377
377	Glossoplasie	377